

valgt af Kongen, men lad ham blive tagen af Mænd, der staae udenfor Embedsklassen, og lad ham være ulønnet; det er en hæderlig og betydningssfuld Gjerning, som vil give stor Indflydelse — vel et stort Ansvar, men ogsaa stor Ære, naar den udføres godt. Det næste Affnit angaaer „offentlige Anklagere“; Jeg troer, at man har lagt endeel Mere paa vedkommende Mands Skuldre, end han vel kan bære, og at den Maade, hvorpaa Forholdet er ordnet i flere Tilfælde, vil vidtløftiggjøre Sagens Behandling; jeg kommer imidlertid til at omtale dette ved at berøre enkelte af hans Gjerninger, og jeg skal derfor her forbigaae det. Derimod maa jeg dvæle noget ved en anden Hovedafdeling af Loven, nemlig om „Forundersøgelsen“. Her ere vi ved et overmaade vigtigt Affnit. Det er her opstillet som Princip, at Forundersøgelsens Diemed er at tilveiebringe de Oplysninger, som udfordres for at afgjøre, om og mod hvem Anklage skal reises, og forberede den Forhandling, som finder Sted efter besluttet Anklage — og deri er jeg fuldstændig enig. Det er i Motiverne sagt, at jeg har ladet Forundersøgelsen være mere omfattende. Jeg vil nødig røre videre derved, men jeg skal dog henvise til § 109 i mit Udcast, hvor Maalet for Forundersøgelsen netop angives væsentlig som her, idet Undersøgelsen skulde gaae ud paa at prøve, hvorvidt der er tilstrækkelig Grund til Anklage eller ikke; her er det imidlertid stillet i Spidsen, ligesom og klarere og bestemtere udtrykt, det skal jeg villig indrømme. Et andet Punkt, som jeg maa berøre, er Forhøret af den Sigtede, og Forhøret, hvilket jeg maa tage med her, af den Anklagede ved Nævningeretten. Dette Spørgsmaal reiser sig jo ogsaa, naar Sager behandles ved Bything og Herresthing. Det er et Spørgsmaal, som har været udførligt forhandlet og fra flere Sider har været tillagt en ganske overordentlig Vægt. Da jeg i det Væsentlige samstemmer med Regjeringen i den Maade, hvorpaa den har opfattet dette Forhold, kunde jeg forsaavidt forbigaae det; imidlertid er dette Spørgsmaal af den meest indgribende Natur, og jeg troer, at det er rigtigt, at man, naar saadanne Spørgsmaal reise sig og tillægges en stor Vægt, selv om de ikke komme frem fra Regjeringen,

ikke forbigaaer dem med Tausheb. Jeg tilstaaer, at noget af det Smukkeste, meest Tiltalende ved at overvære en Retsforhandling i England er at see Behandlingen af den Anklagede. Han adspørges, om han erklærer sig „skyldig“ eller „ikke skyldig“, dermed er det forbi, han behøver ikke at sige Mere; han kan tage Ordet under Sagens senere Forhandling, men han er ikke forpligtet dertil; Ingen er berettiget til at stille Spørgsmaal til ham. Jeg troer imidlertid, at dette er Noget, vi ikke kunne ønske gennemført. Jeg skal søge at forklare dette Forhold, og jeg haaber, at de Herrer ville tilgive mig, hvis jeg skulde komme til at dvæle noget længere derved, end maaskee Flere kunde synes nødvendigt, som ikke have anseet denne Sag saa vigtig, som den er; som sagt, fra flere Sider tillægges den en overordentlig Betydning, som den ogsaa har. Vi maae nu spørge: Hvad er Opgaven ved enhver Behandling af Retsager? Hvad er Opgaven ved at indføre en ny Procedure? Det er jo ganske vist den at værne paa enhver Maade om den Sigtede og Anklagede, at der ikke skeer ham nogenjomhelst Uret, at der ikke foretages noget Skridt, som ikke er absolut nødvendigt for Retsfærdighedens Udvøelse. Men det er jo paa den anden Side ligesaa vist, at Opgaven ogsaa maa være den, at hæbde Retsordenen, at faae Straffen til at ramme sikkert. Ligesaa vist som jeg aldrig kunde tilraade Nævningers Indførelse, dersom jeg ikke ved Siden af at tillægge Nævningers Indførelse en stor politisk Indflydelse tillige antog, at Nævninger og Dommere i Forening ere et bedre Middel til at skaffe en retfærdig Dom end retslærde Dommere alene, saaledes kunde jeg aldrig tilraade en Retsforhandling, under hvilken man vilde kaste de Midler, man nu har til at ramme Forbryderen, overbord uden at sætte nye Midler istedetfor, ved Hjælp af hvilke man kunde naae det samme Maal paa anden Maade som tidligere. Det er ikke en Sag, der kan tages let. Efterhaanden som Befolkningen tiltager, som Udviklingen af de materielle Kræfter bliver større, som Begjæret efter Erhverv bliver mere almindelig udbredt, som Videnskaberne, baade de gode og de flette, blive stærkere og